אלמא קסבר שנים שהביאו גט אין צריכין כו'. פי' בקונטרס דטעמא משום דאין עדים מצויין לקיימו וגרשה דאפילו למ"ד לפי שאין בקיאין לשמה איירי הכא דלאחר מאן דאמר דסבר שנים שהביאו גט לריכין ע"כ סבר לפי שאין בקיאין לשמה כדאמר לעיל אפילו לא אמר זה בפני נכתב וזה בפני נחתם כשר כיון שאומריים שהבעל שלחם דמה אילו יאמרו בפנינו גירשה וא"ת [ו] ולרבא נמי [א] דאמרא בעלמא לריכין והכא דכשר משום דאד מיגייסו מסהיד אכתיבה ואד אחתימה ואין לומר דכיון דלא מסהיד אכוליה מילתא לא דייק דהא תנן אחד אומר בפני נכתב ושנים אומריים בפנינו נחתם כשר אלמא מהימן חד אע"ג דלא מסהיד אלא אכתיבה לחודא ולא אמרינן דלא דייק וי"ל דאם איתא דלריכין בעלמא גם כאן לא היה מועיל דכיון שאין כאן אלא אחד שמעיד על החתימה לבד אמי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא אע"ג דאיך מעיד על הכתיבה מאחר דהאי דמסהיד אחתימה לא מסהיד אכתיבה דרבה נמי [ב] אית ליה טעמא דאיחלופי דכיון דכבר תקנו בפני נכתב משום לשמה תקנו נמי דלריך לומר משום איחלופי כדפרישי' לעיל בפ"ק (דף ה.) [ג] אע"פ שכיון שהם שנים אין לריכין להעיד משום קיום אלא משום לשמה מ"מ כיון דלריך מיהא עדות משום לשמה יסברו העולם דעדות זה משום קיום הוא ואמי [ד] לאיחלופי משום קיום שטרות דעלמא [ד]: **הא גט יוצא מתחת ידי שניהם מכשרי רבנן.** מדקדק כן לפי שרוצה לשאל וכי אין גט יולא כו' במאי פליגי [ה] דבגט יולא מתחת ידי שניהם ניחא ליה דפליגי כמו שמפרש בלשון שני ובלשון שני איפכא וניחא ליה טפי דפליגי באין גט יולא כו' כמו שמפרש כאן בלשון ראשון וכעין סוגי' דאיכא באלו טרפות (חולין דף נח.) גבי ולד טרפה [ו]: **אלמא** קסבר לריכין כו'. היינו כרבה [ז] דפירשנו: **במאי פליגי.** ופ"ת ולימא דפליגי באיחלופי כמו בלשון ראשון ואומר ר"י דבשלמא בלישנא קמא איכא למימר דטעמא דרבי יהודה משום דלא חיים לאיחלופי [ח] כיון דאין גט יולא אלא מתחת יד עד החתימה נאמן ביחידי לפי שהוא שליח הגט מדמנרכינן אכתיבה תרי משום דלא הוו שנומים [ח] אבל להאי לישנא דמוקי לה בגט יולא מתחת יד שניהם איכא למימר לאיחלופי דהשתא אין כאן הוכחה כיון דעד המעיד על הכתיבה ישנו נמי שליח הגט [ט]: **ומר סבר לפי שאין עדים מצויין לקיימו.** השתא הוה מלי לאקשויי ולפלוג רבי יהודה בריש': **ורבה אמר לך דבולי עלמא כו'.** הוא הדין דמלי לשנויי דרבה בלישנא קמא [ו] דלדידה נמי בי תרי דמייתי גיטא אין לריכין [א] משום [ב] דלא שכיחא [ג] כדאמרן בפ"ק (לעיל ה.) [ד]: **ומר סבר לא גזרינן.** פי' בקונטרס דלא גזר רבי יהודה דמסיק יחזור דבר לקלקולו דבי תרי דמייתי גיטא מילתא דלא שכיחא ולא גזרו ביה רבנן ובחנם פירש כן דאפי' בחד נמי לא גזור דהא מסיק למעוטי בפני נחתם אבל לא בפני נכתב ומפרש טעמא משום איחלופי ולא קאמר טעמא שמא יחזור דבר לקלקולו והיינו טעמא דגרשה לו לגמרא כיון דרבנן לא מפלגי וגזרו בין בחד בין בתרי לרבי יהודה נמי לא מיסתבר לחלק כיון דלא גזר בתרי הוא הדין בחד: הא

כשר אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים אין צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה [ו]אביי אלא מעתה סיפא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ורבי יהודה מכשיר טעמא דאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם הא גט יוצא מתחת ידי שניהם מכשרי רבנן אמר ליה [א]אין וכי אין גט יוצא מתחת ידי שניהם במאי פליגי מר סבר גזרינן דלמא [ב]אתיא לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד ומר סבר לא גזרינן לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן אפי' גט יוצא מתחת ידי שניהם פסול אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים לריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה [ג]אביי אלא מעתה סיפא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר אפילו גט יוצא מתחת ידי שניהם פסלי רבנן אמר ליה אין במאי קא מיפלגי מר סבר [ד]לפי שאין בקיאין לשמה ומר סבר לפי [ה]שאין עדים מצויין לקיימו לימא דרבה ורבא תנאי היא לא רבא מתרץ כלישנא קמא ורבה אמר לך דכולי עלמא בעינן לשמה והכא במאי עסקינן [ו]לאחר שלמדו ובגזירה שמא יחזור הדבר לקלקולו קמיפלגי דמר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן וליפלוג נמי רבי יהודה בריש הא אתמר עלה אמר עולא חלוק היה רבי יהודה אף בראשונה מתיב רב אושעיא לעולא רבי יהודה מכשיר בזו ולא באחרת מאי לאו למעוטי אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם לא למעוטי בפני נחתם אבל לא בפני נכתב סלקא דעתך אמינא הואיל ולא גזר רבי יהודה גזירה שמא יחזור דבר לקלקולו דלמא אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד נמי לא גזר קא משמע לן אתמר נמי אמר רב יהודה שנים שהביאו גט ממדינת הים באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן רבה בר בר חנה חלש עול לגביה רב יהודה [ז]ורבה לשיולי ביה בעו מיניה [ח]שנים שהביאו גט ממדינת הים לריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין אמר להם אין צריכין מה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני אדהכי אתא ההוא

חברא

כשר. ומע"ג דלא כלום קאמרי דלחד מלרכוה למימר תרוייהו דלא ליחלפו בקיום שטרות דעלמא אפ"ה כשר דקסבר שנים שהביאו גט אין לריכין לומר כו' דטעמא משום שאין עדים מצויין לקיימו ולרי עדים מצויין לקיימו. ומי קשיא כיון דסוף סוף שנים הן מה לי שנים שלוחים מה לי אחד מהם הרי עדים מצויין לקיימו לא פלוג רבנן בין בא עם חבורת אנשים לבא יחידי דאין מבחין ובודק בתלה דלא מוכחא מלתא ואם באת להכשיר את זה יכשירו את זה אבל כשנים הביאוהו מלתא דמוכחא ולא שכיחא היא ולא אתמור בה רבנן: **סיפא דקתני.** פלוגתא דר' יהודה ורבנן על כרחין בשאין הגט יולא מתחת ידי שניהם הוא דאי שניהם שלוחין מכשרי רבנן ואע"ג דאמירה דילהו לא כלום היא דהא שנים שהביאו גט אין לריכין לומר: **במאי פליגי.** הואיל ואחד מביאו והוא לא אמר כתיקון חכמים אמאי קמכשר ר' יהודה: **ת"ק סבר.** אף על פי שהגט יולא מתחת על החתימה והשליח הימנוהו רבנן כתרי אפילו הכי כיון דלא אמר נמי בפני נכתב פסול גזירה דלמא אתי לאיחלופי כו': **ורבי יהודה סבר.** כיון דאלרכיניה תרי אחריני במקומו לאסהודי אכתיבה תו לא אתי לאיחלופי: **לריכין.** ואלו לא אמרו כתיקון חכמים דכיון דאד הוא דאסהיד אחתימה אתי לאיחלופי הואיל ואיהו לא אמר אכתיבה: **סיפא דקתני.** פלוגתא נימא דומיא דרישא דאפילו גט יולא מתחת ידי שניהם קאמרי דאי גט יולא מתחת ידי עדי שניהם לריכין לומר והני לא כלום אמרו כדאמרן: **ורבי יהודה סבר לפי שאין מצויין לקיימו.** הלכך אם שהביאו גט לריכין לומר והכי לא כלום אמרו כדאמרן: **ורבי יהודה סבר לפי שאין בקיאין לשמה.** הלכך אמינא הואיל ולא גזר רבי יהודה גזירה שמא יחזור דבר לקלקולו דלמא אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד נמי לא גזר קא משמע לן אתמר נמי אמר רב יהודה שנים שהביאו גט ממדינת הים באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן רבה בר בר חנה חלש עול לגביה רב יהודה [ז]ורבה לשיולי ביה בעו מיניה [ח]שנים שהביאו גט ממדינת הים לריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין אמר להם אין צריכין מה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני אדהכי אתא ההוא חברא

[ו] [ל"ל רב אמר], [ז] [נעיל נ:], [ח] [ל"ל רב אסי], [ט] [נעיל נ:].

[ב] [סס], [ג] [סס ה.], [ד] מ"ש רבנן וכ"ג העניך, [ה] נעיל ה., [ו] בדפו"ר דטעם, [ז] גירסת המהרש"א ולרבה, [ח] צ"ל ואתי לאחלופי בקיום. יעב"ץ, [ט] תיבת משום נמחק. רש"ש,

מוסף רש"י

לפי שאין בקיאין לשמה. אין בני מדינת הים בני תורה ואין יודעין שלריך לכתוב הגט לשם אשה, וקרא כתיב וכתב לה ספר כריתות, לה דהייט לשמה, הלכך אומר הבלוח בפני נכתב ובפני נחתם וממילא שיילינן ליה אם נכתב לשמה [ח] ואומר אין (לעיל ב:). **לפי שאין עדים** מצויין לקיימו. אין שייכות מלוות משם לאמן שאם יבא הבעל ויערער לומר לא בתמת, שיהו עדים מלויין להכיר תחימת העדים, והתמיהו לשליח (שם). **לאחר שלמדו.** דבעי לשמה (לעיל ה.).

מוסף תוספות

א. אמאי פשיטא לי' לתלמודא דשנים שהביאו גט א"צ שיאמר. תוס' הרא"ש. ב. דאמר לפי שאין בקיאין לשמה, נהי דקסבר דמעיקרא ודאי לא היו מתקנים חכמים בפני נכתב משום חשש דאיחלופי אי לאו משום לשמה וכו' מ"מ לאחר שתקנו לאומרו משום לשמה, כי לא צריך נמי משום לשמה, כגון לאחר שלמדו. תוס' הרא"ש. ג. ד"ה לי סי יכול ד. אלא ודאי מדמכשרינן באחד אומר בפ"נ ובאחד אומר בפני נחתם שהגט יוצא מתחת ידי שניהן, ש"מ דקסבר שנים שהביאוהו אין לריכין שיאמרו בפ"נ ובפ"נ. רשב"ש. ה. כלומר מאי טעמא דר' יהודה דמכשיר. ריטב"א. ו. דללישנא קמא משמע דהוה ניחא לי' טפי אי הוה אמר כלישנא בתרא, וללישנא בתרא משמע דהוה ניחא לי' טפי אי הוה אמר כלישנא קמא. תוס' הרא"ש. ז. דאמר לפי שאין בקיאין לשמה, ואע"פ שהאחד אומר בפני נכתב והאחר אומר בפני נחתם חיישינן דלמא אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא. תוס' הרא"ש. ח. ובשטרות ליכא טעמא דתהני שליחות להימוניה ביחידי כמו בגט. תוס' הרא"ש. ט. כמו עדי חתימה, וכיון דההוא דמעיד אחתימה לא מעיד אכתיבה הוה אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא. תוס' הרא"ש. י. ולאחר שלמדו. רשב"ש. יא. לומר בפ"נ ובפ"נ. רשב"ש. דמשום לשמה ליכא כיון דהוי אחר שלמדו, ולא גזרי' נמי בהא שמא יחזור דבר לקלקולו. שיטת קדמונים. יב. דתרי דמייתו גיטא, מילתא. שיטת קדמונים. יג. ולא גזרו בה רבנן. רשב"ש. יד. אלא. דלארווחא למתני' לרבה קאמר. ועוד נ"ל דכיון דרבה אוקי מתני' דפ"ק משום שאין בקיאין לשמה, כל היכא דמצי לאוקומי כולה מתני' בהכין, מחזיר ומוקי. רשב"ש.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ממאי וכו' דכיון דאין גט יולא מתחת מילתא דהא דעד:

פסקי רי"ד

כשר אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים אין צריכין לומר בפני נכתב ובפני נחתם פי' דוקא אם לא היו שניהן שלוחים בהבאתו אלא א' דאמר בפני נחתם אז הוא פסול דאע"ג דהימנוה רבנן כבי תרי כיון דלא מסהיד נמי אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ואף על גב דאחד אומר בפני נכתב כיון דלא הוה איהו שליח בגט כמאן דליתיה דמי ואין כאן עדות אלא אחתימה בלחוד ואתי לאכשורי נמי קיום שטרות בע"א ומש"ה פסול אבל אם היו שניהם שלוחי' בהבאתו ששניהם אומרים כי הבעל נתנו לנו כשר שאע"פ שלא אמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם כשר [שכיון] שהם מעידים כי הבעל נתנו להם אין צריך שום קיום שפי הבעל כל' עדים וכיון שהוא מסרו להם הרי הדה שהוא כשר ושוב אינו יכול לערער כדכתבי' לעיל בפ"ק (ה.) ולשמה לא חיישי' כדרבא א"ל אביי אלא מעתה סיפא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב וא' אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר טעמא דאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם [הא גט יוצא מתחת ידי שניהם] מכשרי רבנן א"ל אין וכי אין הגט יוצא מתחת ידי שניהם במאי פליגי מר סבר גזרינן דלמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ומר סבר לא גזרינן פי' רבנן סברי כיון דחד הוא דמסהיד אחתימה אע"פ שהוא שליח הגט דהימנוה רבנן כבי תרי כיון דלא מסהיד נמי אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ור' יהודה סבר כיון דאיכא שני עדים דמסהדי נמי אכתיבה לא אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא אבל ברישא דליכא אלא חד אכתיבה דחד כמאן דליתיה דמי אי מכשרת להאי המעיד על החתימה כבי תרי מפני ששליח הגט הוא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא. **רבה בר בר חנה חלש על גביה רב יהודה ורבנן לשיולי ביה בעו מיניה שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין אמר להן אין צריכין ומה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני** פי' גם (קיום) כשאומרים שהבעל נתנו להן לתתו לאשתו יהיו נאמנים וכיון שהבעל נתנו להם להוליכו לאשתו פיו כל' עדים שהוא כתבו והחתימו ואין לך קיום גדול מזה ושוב אינו יכול לבוא ולערער וכך הלכה:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

חברא. פרסאי: **שקלה לשרגא.** שיש לפרסיים יום איד שאין מדליקין אור באותו יום אלא בבית ע"ז שלהן: **אמר.** רבה בר בר חנה: **רחמנא לו בטולך.** לו החביאנו בגילך לו הגלינו בגלל בני עשו שהן מכבדין אותנו: **הכין דרכה.** של תורה ולומדיה היכן היא ראויה להתיישב: **גזירות.** שגוזרין שמד שלא יתעסקו בתורה ולא יקיימו מצות: **וגלה לוכן לבבל.** בחורבן הבית: **הא מקמי דניחו חברי לבבל.** בימי כשדים נבוכדנצר ואויל מרודך ובלשצר: **לבתר דאתו חברי.** משכבש כורש את המלכות ומלך בבבל: **מתחת יד עד דחיכה.** דהשתא נאמן כשיש: **פסול.** ואע"פ ששייסד הביאוהו: **זימנין.** פעם אחרת: **אשלחיה.** ר' אסי לר' אמי: **יפד פיא.** לשון אחרון זה אמת:

מתני' נכתב ביום בלילה ונחתם ביום. היינו חד יומא ואין כאן גט מוקדם: **ביום ונחתם בלילה.** מוקדם הוא דמשעה דמהסוא יומא איגרשה ולא איגרשה עד למחר וגגמרא מפרש מאי פסוליה: **לא הגיעון.** של מכר ומתנה והלוואה: **פסולין.** דאתי למטרף לקוחות מיומא דכתיבה ולא קדין: **חוץ מגיטי נשים.** דלאו לגוביינא עבידא וגגמרא מפרש לה: **גמ' מפני מה תיקנו זמן בגיטין.** כיון דלאו שטרא דגוביינא הוא: **משום בת אחותו.** והיא אשתו ואמא מזגה תחתיו וחס עליה שלא תתנק וכותב לה גט בלא זמן ונותן לה וכשמעידין עליה בבית דין מוליאה גיטה ואומרת גרושה הייתי ופנויה באותה שעה: **משום פירות.** שמזמן הגט ואילך אם יתכוון הבעל בפירות נכסי מלוג שלה תגבם ואם לא היה בו זמן יהיה מוכר והולך וכשתתבע לדין הויא ידה על התחתונה שיאמר לה קודם גירושי' מכרתי והמוקדם פסול שלא הפסידה פירות אלא משעת חתימה ואתיא למיטרף לקוחות שלא כדין משעת כתיבה ועד שעת חתימה: **ור"ש מכשיר.** דלית ליה שמא יאמר כדאמר בגמרא ומשום פירי נמי ליכא דקסבר משנתן עיניו לגרשה שוב אין לבעל פירות דהיינו כתיבה עד שעת חתימה:

ור"ש מכשיר. דלית ליה שמא יאמר כדאמר בגמרא ומשום פירי נמי ליכא דקסבר משנתן עיניו לגרשה שוב אין לבעל פירות דהיינו הא מקמי דאתו חברי לבבל. פי' בקונט' חברי היינו פרסיים ומקמי דאתו חברי לבבל היינו בימי כשדים נבוכדנצר ואויל מרודך ובלשצר ובתר דאתו היינו כשכבש כורש את המלכות ומלך בבבל וקשה לר"ת דעל כרחך חברים לאו היינו פרסיים דאמר בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עב.) הרמאי פרסיים דומין לחיילות של בית דוד הרמאי חברים דומין למלאכי חבלה ועוד דבפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סג.): משמע דבימי ר' יוחנן אתו חברי לבבל דאמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לבבל שגא נפל ואומר ר"י דחברים הם אומה אחת שבאה בימי רבי יוחנן וכשבאה לבבל הרשיעה את הפרסיים שהיו בבבל ואתקלקלו בימי מלכותא דיוונאי וא"ת למאי דפי' בקונט' דמימי כורש באו פרסיים לבבל ובהגהול בתרא (ב"ק קיז.) אמרינן דאמר ליה רב לרב כהנא על המידנא הוה מלכותא דיוונאי ולא קפדי אשפיכות דמים אשתא פרסיים ניהו וקפדי אשפיכות דמים משמע דבימי רב אתו פרסיים לבבל ואומר ר"י דהתם הכי פירושא על המידנא הוה מלכותא דיוונאי שמושלים[א] של בבל היו מיוונים ועכשיו המושלים הם פרסיים אבל לעולם פרסיים היו שם בימות כורש: [ב] **אחד אומר בפני נכתב וב' אומרים בפנינו נחתם כשר.** לרבא לפי' ליכא מעיד על הכתיבה כשר ולא נקט אחד אומר בפני נכתב אלא אגב ריש דתני אחד[ב]: **אמר** ליה ר' **אסי אלא מעתה רישא דקתני.** קושיא לרבי אסי אינה אלא במאי פליגי כלפרישי' לעיל אלא שלא חש להאריך:

נכתב ביום **ונחתם בלילה פסול.** [ג]לרבי יוחנן משום שמא יחפה על בת אחותו ולריש לקיש משום פירי דסבורין הדיינים שביום הכתיבה נחתם ותטרוף האשה מלקוחות שלא כדין פירות שמשעת כתיבה עד שעת חתימה:

ור"ש מכשיר. דלית ליה שמא יחפה כדאמר בגמרא ומשום פירי נמי ליכא דקסבר משנתן עיניו לגרשה שוב אין לבעל פירות דהיינו הא מקמי דאתו חברי לבבל והקדימו הבעל והאשה וכתבו זמן של יום לעשות קנוניא על הלקוחות ואע"פ שבא לגרשה בחייהן בסוף פ"ק דב"מ (דף יט:) גבי [ד] שובר[ו] וי"ל[ז] דלעולם אין חותמין הבעלים בשרואין הזמן מוקדם אא"כ יודעים שביום הזמן נכתב: **מפני** מה תיקנו זמן בגיטין. לא מלי למימר דתקינו זמן כדי שתוכל להוציא האשה מן הבעל מזונות שלותה ואכלה קודם זמן הכתוב בגט שלא יוכל לומר לה גירשתיך מקודם לכן דבלאו הכי נאמנת אשה על כך מיגו דאי בעי תטמין את גיטה ולא ידעו שהיא גרושה ולא תלאו עד שתרצה להנשא ואם יבא הבעל עדי מסירה אז לא תפסיד האשה שידעו העדים מתי נמסר אע"ג דבעל שאומר גילשתי את אשתי נאמן היינו דווקא מכאן ולהבא דבלתמריגן ביש נוחלין (ב"ב דף קנד:) ואפילו מכאן ולהבא לא מצינו שיהא נאמן כשאשתו מכחישתו ועוד דמשום מזונות לא היו צריכין לתקן זמן כמו שאפרש על רבי יוחנן בסמוך דאפילו אין בו זמן יכולה האשה לבקש עדי מסירה שיעידו בפני ב"ד או עדים שיוסיף נתגרשה ויכתבו לה שטר אחר [ח](ומיהו שמא לא יתרצו עדי מסירה לבא עמה לב"ד או לומר לעדים ויכתבו לה שטר אחר שמאותו יום נתגרשה ואדרבה ע"י הזמן פעמים היא תפסיד מזונות שלא כדין כשלא גרשה בשעת הכתיבה) וא"ת וגט שיחכור למה מיקנו בו זמן דאי משום מעשה ידיו בלא זמן נמי יוכל לבא לב"ד ויכתבו לו שמאותו יום נשתחרר ואפי' למ"ד [ב"מ יג.] עדיו בחתומיו זכין לו אינו זוכה במעשה ידיו מיום הכתיבה כיון שאין בו זמן ואין מוכיח מתוכו מתי נכתב כמו [ט] בשני שטרות היוצאין ביום אחד דאפילו לאביי דאמר בפרק ב"ד או עדים שיוסיף נתגרשה ויכתבו לה שטר אחר (ומיהו שמא לא יתרצו עדי מסירה לבא עמה לב"ד או לומר לעדים ויכתבו לה שטר אחר שמאותו יום נתגרשה ואדרבה ע"י הזמן פעמים היא תפסיד מזונות שלא כדין כשלא גרשה בשעת הכתיבה) וא"ת וגט שיחכור למה מיקנו בו זמן דאי משום מעשה ידיו בלא זמן נמי יוכל לבא לב"ד ויכתבו לו שמאותו יום נשתחרר ואפי' למ"ד [ב"מ יג.] עדיו בחתומיו זכין לו אינו זוכה במעשה ידיו מיום הכתיבה כיון שאין בו זמן ואין מוכיח מתוכו מתי נכתב כמו (כתובות לד:) והיינו משום דלא אמרינן עדיו בחתומיו זכין לו אלא היכא דמוכח מתוכו והוא הדין הכא בשאין בו זמן כלל ואומר ר"י דתקנו זמן דאי לא הוי ליה זמן פעמים שהיה אדם מוכר עבדו ואח"כ כותב לו גט שיחכור בלא זמן והיה אומר העבד לרבו שני אייתי ראיה ששטר מכר שלך קדם לשחרור שהעבד הוא מוחזק בעצמו והלוקח בא להוציא ממנו השעבוד אבל הכא הבעל מוחזק ולא האשה:

משום בת אחותו. שלא יחפה עליה כשאין בו זמן דלא אמרינן אוקמה אחזקת אשת איש והשתא הוא דאיגרשה כיון שהיא גרושה נתחתם ע"י עדי מסירה דר"ש סבר כר' אלעזר דעדי מסירה כרתי כדאמרינן בפ"ק (לעיל ט:) ולרבנן אע"ג דרשאין לגרש בו [יב] כיון דליכא נמי קול אין הבעל מפסיד פירות [יג] אבל כשעסוקים באותו ענין דיש קול וראוי לגרש בו מפסיד הבעל פירות משעת כתיבה כדאמר לקמן [יד] וקשה לר"י דאמרי' לקמן (דף יח:) אמר לעשרה כתבו גט לאשתי וחתים בו בי תרי מיניייהו ביומיה ואיתיך מכאן עד עשרה יומי דר"ל אמר כולם משום עדיס [טו] ופסול ואמאי והרי יש לו קול [טז] והרי ראוי לגרש בו דאם היה רוצה הבעל לא היה מקפיד על העשרה ויפסיד פירות משחתמו ב' הראשונים ויהא כשר לגרש בו וי"ל כל זמן שהבעל מקפיד ולא חתמו כולם אין קול עד שיחתמו כולם או שיהו עסוקין לחתום:

חברא שקלה לשרגא מקמייהו אמר רחמנא או בטולך או בטולא דבר עשו למימרא דארומאי מעלו מפרסאי והתני רבי חייא מאי דכתיב [ו]אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה יודע הקב"ה בישראל שאין יכולין לקבל גזירת ארומיים עמד והגלה אותם לבבל לא קשיא הא מקמי דניתו חברי לבבל הא לבתר דאתו חברי לבבל: אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר: אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שהגט יוצא מתחת יד עד כתיבה דנעשו כשנים על זה וכשנים על זה אבל מתחת ידי עדי חתימה פסול אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה רבי אסי אלא מעתה רישא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר ואפילו גט יוצא מתחת ידי שניהם פסלי רבנן אמר ליה אין זימנין אשכחיה דיתיב וקאמר דאפילו גט יוצא מתחת ידי עדי חתימה כשר אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממ"ה אין צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה רבי אסי אלא מעתה רישא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ורבי יהודה מכשיר טעמא דאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם הא גט יוצא מתחת ידי שניהם מכשרי רבנן אמר ליה אין והא זמנין לא אמרת לן הכי אמר ליה [א]איתד היא שלא

תמוט: מתני' נכתב ביום ונחתם ביום בלילה ונחתם בלילה [ב]בלילה ונחתם ביום כשר [ג]ביום ונחתם בלילה פסול רבי שמעון מכשיר שהיה רבי שמעון אומר כל הגיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים: גמ' איתמר [ד] מפני מה תיקנו זמן בגיטין רבי יוחנן אמר [ה]משום בת אחותו ריש לקיש אמר משום פירות ריש לקיש מ"ט לא אמר כרבי יוחנן אמר לך

פסקי רי"ד

א' אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר: אמר ר' אמי אמר ר' יוחנן אפילו גט יוצא מתחת ידי עדי חתימה ולא מתחת ידי עדי כתיבה כשר: אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים אין צריכין לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם. פי' אע"פ שעד הכתיבה אינו שליח ולא מהימן כבי תרי וכמאן דליתיה דמי ונמצא שאין לנו עדים על הכתיבה כשר כיון דמיקיים גיטא בחותמיו אין אנו צריכין לעדות הכתיבה דלשמה לא חיישי' כרבא: **מתני' נכתב ביום ונחתם ביום נכתב בלילה ונחתם בלילה בלילה ונחתם ביום כשר ביום ונחתם בלילה פסול** ור"ש מכשיר שר"ש אומר כל הגיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים. פי' היכא דנכתב ביום ונחתם בלילה קדם זמן הכתיבה לזמן החתימה יום אחד וה"ל שטר מוקדם וחכמים פוסלין במוקדם ור"ש מכשיר כדמפרש טעמייהו לקמן שר"ש אומר כל הגיטין כגון שטרי הלואות ושטרי מקח וממכר דלגוביינא עבידי אם נכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולים דאתי למיטרף לקוחות שלא כדין אבל גט דלא עביד לגוביינא כשר: **גמ' איתמר מפני מה תקנו זמן בגיטין** פי' כיון דלאו לגוביינא עביד לא אתי למיטרף ביה לקוחות דאע"ג דתנן (כתובות פח:) הוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובת' לאו מזמן הגט טרפא אלא מזמן כתובה וגיטא הוי ראיה שגירשה ונתחייב כתובתה ומה יעשה לו אם הוא מוקדם: **ר' יוחנן אמר משום בת אחותו** פי' שמא ישא בת אחותו ותזנה תחתיו וחס עליה שלא תתנק וכותב לה גט בלא זמן ונותנו לה וכשמעידין עליה בב"ד שזינתה תוציא הגט ואומרת גרושה הייתי באותה שעה משום האי טעמא פסול המוקדם כשר דאי אמרת המוקדם כשר פעמים שזינתה בגיסן ומקדים וכתיב לה גיטא מאדר ואומר עכשיו לעדים הגט הזה כבר כתבתיו מאדר ולא היה בדעתי ליתנו לה ועכשיו נמלכתי ליתנו לה והם יחתמו בו עכשיו בגיסן אע"פ שהוא מוקדם לפי' פסלוהו שלא יחתמוהו העדים ולא יוכל לחפות עליה: **ור"ל אמר משום פירות** פי' שמזמן הגט אם ימכור הבעל פירות נכסי מלוג שלה היא תגבם ואם לא היה בו זמן היה מוכר והולך וכשתתבע לדין הויא ידה על התחתונה שיאמר לה קודם גירושי' מכרתי והמוקדם פסול שלא הפסידה פירות אלא משעת חתימה ואתיא למיטרף לקוחות שלא כדין משעת כתיבה ועד שעת

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פ"ז מהלכות גירושין הלכה ט סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סימן קמב סעיף (יח) יט:

יח ב טוש"ע מ"מ סימן מג סעיף טז:

יט ג מיי' פ"ז מהלכות גירושין הלכה כה סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סימן קמ סעיף ג:

כ ד מיי' שם הלכה כד:

תורה אור השלם

1. אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ:
איוב כח כג

גליון הש"ס

גמ' **מפני** מה תקנו זמן בגיטין. עיין בב"מ קעב ע"ב תוד"ה עדי: **תוס'** ד"ה ריש לקיש וכו' **וכפ'** נמ פשוט. עיין לקמן דף פ ע"ל תד"ה כי יתבינו:

מוסף רש"י

עמד **והגלה אותם לבבל.** שאין כשדים אמורים בשאר אומות (פסחים פז:). **ביום ונחתם בלילה פסול.** וכל שכן למחר ולימא תוקמא (לקמן פז:). **משום בת אחותו.** שמא יבא נגוי בת אחותו ותזנה ותתנה תחתיו וילקה עליה ממנמנין ובאין ויחוס עליה ויגרשנה ויאמר קודם זנות שאתם מעידים כבר נתגרשה (יבמות לא:) **משום פירות.** לדע מאימתי תגבה מבעלה פירות שאכל מנכסי מלוג שלה, דקסבר משעה שנתן עיניו בה לגרשה שוב אין לו לבעל פירות (שם).

מוסף תוספות

א. [דהיינו] (ש)השרים והפקידים. תוס' ב"ק קיז. ד"ה דשמא. ב. אמר בפני נחתם. ריטב"א. ג. דהו"ל מוקדם, ובגמ' מפרש טעמא. תוס' הרא"ש. ד. לדידיה נמי יפסל, דכי אתי בלילה קמי עדים לחתום. תוס' הרא"ש. ה. מצא. תוס' הרא"ש. ו. דחיישינן שמא כתבה האשה שובר ליתן בגיסן ולא נתנה עד תשרי. תוס' הרא"ש. ז. דהכא ליכא למיחש. תוס' הרא"ש. ח. דפעמים שנכתב בגיסן ראינו נותנו עד תשרי והיא לא תדע מתי נכתב. תוס' הרא"ש. ט. דהא מפסדא פירות משעת כתיבתו עד שעת זמן הכתוב בתוכו. רשב"ם. וע' מהרש"ם. י. אלא ש"מ דמאוחר כשר. שיטת קדמונים. יא. דהו"ל כאילו התנה עמה ואמר לא תתגרשי עד יום פלוני. ר"ן. יב. בעידי מסירה. תוס' הרא"ש. יג. דבעינן תרתי. תוס' הרא"ש. יד. דמאוחר אע"פ שיש לו קול אין ראוי לגרש בו, והיכא דאין עסוקין באותו ענין אע"ג דראוי לגרש בו אין לו קול. תוס' הרא"ש. טו. והו"ל מוקדם. רשב"ם. טז. בחתימת ב' החתומין בו. רשב"ם.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

זנות לא שביחא. פירוש זנות בעדים והתראה[א] לא שכיח אבל לא בעי למימר דשום זנות לא שכיח דהא בריש כתובות (דף ג.) תקנו שתהא בתולה ישראל ביום הרביעי שאם היה לו טענת בתולים ישכים לבית דין דחייישינן לאיקרורי דעתא[ב] [ו]ומסתברא דטפי איכא למיחש לשמא מזנה מלשמא זנתה ועוד דהתם אע"ג דלא שכיח עשו תקנה וחשו שלא תאסר עליו עולמית ויתפסנה באיסור אבל הכא לא חשו אי מחייבת מיתה ולא מיקטלה כיון דלא שכיח: **עד** שעת **נתינה.** פי' בקונטרס הלכך זמן כתיבת הגט לא מהני (ה) דכי בעיא למיערך בעיא לאיתויי שהדי אימת מטא גיטא לידה אע"ג דבכל שטרות אין צריך להביא עדים אימת מטא השטר לידיה אפי' למאן [ו]דלית ליה עדיו בחתומיו זכין לו היינו משום דלדידיה אין כותבין שטר לזוה אלא א"כ מלוה עמו בר משטרי אקנייתא כדאמרי' בפ"ק דב"מ (דף יג.) הלכך כיון שהיה מלוה שם אמרי' שמיד מסר לו אבל גט אשה כותבין לאיש אע"פ שאין אשתו עמו משום עיגונא כמו כל גיטין הבאין ממדינת הים אבל קשה לר"י מהא דאמר בסוף פ"ק דב"מ (דף יט.) מלא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה ופריך ניחוש דלמא כתב ליתן בניסן ולא נתן עד תשרי וחזל וחזן פירי מניסן עד תשרי ומפקא ליה לגיטא דכתב בניסן ואתיא למטרף לקוחות שלא כדין ומשני כי אתיא למטרף אמרי לה אייתי דאייה אימת מטא גיטא לידך ואמאי קשה ליה טפי אהכיא בריתא מבכל גיטין שבעולם אלא משום דוקא בגט הנמצא דאיתרע בנפילה הוא דאמר אייתי דאיה אימת מטא גיטא לידך אבל בכל גיטין אמרינן מסתמא ביום שנכתב ונחתם נמסר ואומר ר"י[ג] דהכי פירושו עד שעת נתינה דכיון דיש לבעל פירות עד שעת נתינה לא הוברכו לתקן זמן בגט משום פירות דבאין בו זמן נמי תביא גיטה לב"ד או לעדים ויכתבו לה שמאותו יום נתגרשה וא"ת ולר' יוחנן[ד] היאך כותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ניחוש שמא יכתוב בניסן ולא יתן עד תשרי כדאמרי' בפ"ק דב"מ (דף יג.): גבי כותבין שטר לזוה אע"פ שאין מלוה עמו[ה] וי"ל דגבי כותבין שטר לזוה פריך משום דמאן דיזיף בלנעה יזיף ושם לחוש שאחר זמן ימסור לו בלנעה ויסברו לקוחות שנמסר לו משעת כתיבה אבל גט בריך עדי מסירה[ו] ואפי' לר' מאיר [דאמר עדי חתימה כרתי] אומר ר"ת דבעינן עדי מסירה דאין דבר שבערוה פחות משנים וגם מפרסמין להוליא קול שהיא פנויה[ז] ודעו לקוחות שלא נתגרשה מיום הכתיבה ואמרו לה אייתי דאיה אימת כו' ומיהו[ח] במשלים גט לאשתו דשמעתין ליכא למיחש לרבי יוחנן למידי לא משום פירות ולא משום שמא יחפה דכיון שרואים זמן הכתיבה קודם המסירה קלא אית ליה כדאמר בסמוך אגיטין הבאין ממדינת הים וא"ת נכתב ביום ונחתם בלילה אמאי פסול הא אית ליה קלא וי"ל דלא שייך למימר קלא אית ליה אלא כשמגרש ע"י שליח אבל נכתב ביום ונחתם בלילה יש לחוש שימסור לה בעצמו בנעה לחפות עליה ולהכי לא מצי לשנויי גבי כתביה ולוחתיה בכיסתיה דקלא אית ליה כדמשני אגיטין הבאין ממדינת הים וא"ת ואמאי כותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ניחוש דלמא יחפה דכיון שרואים לרבי יוחנן למידי לא משום פירות ולא משום שמא יחפה דכיון שרואים זמן הכתיבה קודם המסירה קלא אית ליה כדאמר בסמוך אגיטין הבאין ממדינת הים וא

ואנחיה בכיסתיה מאי. פירש בקונטרס מה הועילו חכמים בתקנתם בין לענין זנות בין לענין פירות לטרפה לקומות מיום הכתיבה אע"ג דלעיל אמר דיש לקיים דיש לנעול פירות עד שעת חתימה [א] הכא מודה דיש לנעול פירות עד שעת נתינה [ב] כיון דאי מפייסה תיפיים ומיהו הוא דגיטין הנאין ממדינת הים לפירש בקונטרס דלתרוייהו פריך קלא קשה דלמה לא יפסיד משעת חתימה לריש לקיש כיון שאם היתה אלו היה מגרשה לאלתר ועוד קשה לר"י דמה הועילו חכמים בתקנתם משעת חתימה להשתא איכא למיחש כאילו לא היה בו זמן וזה אינו דנאין בו זמן מוקשים אלא תפסיד האשה ומשעת הכהנא לא מגוש אשה אלא משום לקומות [ג] ונראה לר"י דהגך תרי פירכי למאן דאמר שמא יחפה אבל למאן דאמר משום פירי ניחא דבדין מפסידין הלקומות משעת חתימה:

הנהו קלא אית להו. פירש בקונטרס דבעיא לאימוי דאיה אימת מטא גיטה לידה תימה דלענין זנות [ד] דנהי דידוע אלא בא לידה ביום הכתוב בו מ"מ יכול לחפות ואומר שנתן לה קודם שזינתה כמו קודם שתיקנו זמן ואור"י קלא אית להו כשראוין בזמן שזמן הכתיבה היא קודם המסירה אית ליה קלא למילתא ומסקי אדעתייהו לידע יום המסירה וא"מ ובהוא למה תיקנו זמן וי"ל ע"י הזמן יש לו קול לפי שרואים ע"י הזמן שבו שהנתינה אינה ביום הכתיבה וא"מ ומאן דאמר משום בת אחותו בזמן הזה [ה] למה כותבין זמן בגיטין דאפי' בזמן הזה משמע דבעי זמן כדתנן (לקמן דף פו.) ג' גיטין פסולים וי"ל גזירה שמא יחפה על בניה ממזרים אי נמי מהרה יבנה בית המקדש א"נ שלא יאמרו זינתה אחר גירושין ויחזירנה דגרושה שזינתה מותרת לחזור כדאמרינן בפ"ב דסוטה (דף יח:): **השולח גט לאשתו בו' ולגט ישן אין חוששין.** פירוש אע"פ שצריכה להמתין שלשה חדשים לאו משום דחייסינן שמא בתוך כך יבא עליה דהא לגט ישן אין חוששין אלא כדאמרינן לעיל שמא יאמרו שתי נשים בחלר בו': **המשליש גט לאשתו.** פירש בקונטרס והוא הלך לדרכו ובתנה פירש כן אלא מיירי אפילו הוא בעיר [ו] ונקט הך בריתא המשלים לרבותא דאע"פ שהוא מותרת לינשא מיד ואין חוששים לגט ישן ועיל נקט השולח לרבותא דאע"פ שאינו בעיר צריכה להמתין שלשה חדשים: **מאימתי** כתובה משמעת. הא דאמר בריש פ' אע"פ (כתובות נה.) תנאי כתובה ככתובה דמי לשביעית קשה לר"י מאי איריא דאיעיקר זמן [השעבוד] כניסתה לחופה הוא ואם תקדים כתיבה לחתימה אין בכך כלום וה"ה נמי לשטרי אקנייתא שנכתב בימים ונחתמים בלילה מפני שאין שעבודם תלוי בחתימת העדים אלא משעת הקנין שאם הקנה ראובן נכסיו לשמעון ע"י סורר בניסן ולא נכתב השטר עד אייר מניסן קנה

ואותביה בכיסתיה דאי מפייסה תיפיים מאי אמר ליה [ג] לא מקדים אינש פורענותא לנפשיה אמר ליה רבינא לרב אשי גיטין הבאים ממדינת הים דמיכתבי בניסן ולא מטו עד תשרי מה הועילו חכמים בתקנתם אמר ליה [א] הנהו קלא אית להו [ב] איתמר מאימתי מונין לגט רב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה מתקיף לה רב נתן בר הושעיא לשמואל יאמרו שתי נשים בחצר אחת זו אסורה וזו מותרת אמר ליה אביי זו זמן גיטה מוכיח עליה וזו זמן גיטה מוכיח עליה תניא כוותיה דרב תניא כוותיה דשמואל תניא כוותיה דרב השולח גט לאשתו ונשתהה שליח בדרך ג' חדשים כשהגיע גט לידה צריכה להמתין ג' חדשים [ג] ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה תניא כוותיה דשמואל המשליש גט לאשתו ואמר לו אל תתנהו לה אלא לאחר ג' חדשים משנתנו לה מותרת לינשא מיד ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה רב כהנא ורב פפי ורב אשי עבדי משעת כתיבה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי משעת נתינה [ד] והלכתא משעת כתיבה איתמר מאימתי כתובה משמטת רב אמר משתפגום ותזקוף ושמואל אמר [ה] פגמה אע"פ שלא זקפה זקפה אע"פ שלא פגמה תניא כוותיה דרב תניא כוותיה דשמואל תניא כוותיה דרב מאימתי כתובה משמטת משתפגום ותזקוף פגמה ולא זקפה זקפה ולא פגמה אינה משמטת עד שתפגום ותזקוף תניא כוותיה דשמואל [ו] אונס וקנס ופיתוי וכתובת אשה שזקפן במלוה משמטין ואם לאו אין משמטין מאימתי נזקפים במלוה משעת העמדה בדין אמר שמואל כתובה כמעשה ב"ד דמיא מה מעשה ב"ד נכתבין ביום ונחתמין בלילה אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה כתובתיה דרבי חייא בר רב איכתוב ביום ואיחתום בלילה הוה רב התם ולא אמר להו ולא מידי לימא כשמואל סבירא ליה [ז] עסוקין באותו ענין הוו דתניא אמר רבי אלעזר בר רבי צדוק לא שנו אלא כשאין עסוקין באותו ענין אבל עסוקין באותו ענין כשר: ר"ש מכשיר: אמר רבא מאי טעמא דר"ש קסבר [ז] כיון שנתן עיניו לגרשה שוב אין לו פירות אמר ריש לקיש לא הכשיר ר"ש אלא לאלתר אבל מכאן ועד עשרה ימים לא

ולגט ישן אין חוששין. אמר ליה [ח] לא מקדים אינש פורענותא לנפשיה אמר ליה רבינא לרב אשי גיטין הבאים ממדינת הים דמיכתבי בניסן ולא מטו עד תשרי מה הועילו חכמים בתקנתם אמר ליה [א] הנהו קלא אית להו [ב] איתמר מאימתי מונין לגט. ג' חדשים שהאשה צריכה להמתין: **ג' נשים בחלר אחת.** של אדם א' שפירש ליה ומסר שני גיטין לשתי נשיו בו ביום אלא שזה קדם לזה כתיבתו אדם ולשמואל זו תינשא לסוף ג' חדשים וזו לסוף ג' יתמהו בני אדם שראו שנתגרשו ביום א': **גט ישן.** לקמן (דף עט:) תניא דאין אדם מגרש בגט ישן ואיזהו גט ישן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה וטעמא שמא יאמרו גיטה קודם לנכנה [ב] שמא תתעבר ותלד בין כתיבתו לנתינתו ולאחר זמן יאמרו הגט קדם לבנים כדי לגרשה בו לסוף ג' חדשים והוא הלך לדרכו: **מוסיף ניגשא מיד.** דמשעת כתיבה מגיע: **מאימתי** [ג] **לחובה.** כשאר שטר חוב ומשמטתה שביעית: **משתפגום.** שתפרע קצת דגלי דעתה דעומדת ליגוש וליפרע: **ותזקוף.** עליו המותר במלוה דנפקא לה משום כתובה ומעשה ב"ד שאינו משמט וחל עליה שם שטר חוב: **פגמה.** כיון דגלי דעתיה בפרעון קרינא ביה לא יגוש [ד] : **זקפה.** במלוה: **אונס.** את הבתולה חייב חמשים כסף: **וקנס.** המוציא שם רע: **מאימתי נזקפין.** כלומר מאימתי הוא בזקיפה: **דעמדה.** הרי היא בזקיפה: **למעשה ב"ד דמיא.** דתנאי ב"ד היא: **מה מעשה ב"ד.** חיוביה משום פסק דין הוא ואע"ג דלא אימתים הלכך אין שם הקדמה ונכתבים ביום ונחתמין בלילה: **אף כתובה.** משעת כתיבה דנכנסה לחופה לקירוב חתנות הוא חייל שעבודה ואע"ג דלא אחתים: **עסוקים באותו ענין הוו.** מכתיבה עד חתימה ואפי' בשאר שטרות כשר: **לא שנו.** דשטרות הנכתבים ביום ונחתמים בלילה פסולים: **אבל עסוקים באותו ענין.** כיון שהעדים מזומנים לחתום אלא שבעל כרחם צריכים להמתין עד שיסיים הסופר את השטר אע"ג דאיתרמי ליה חתימה לאורתא: **כשר.** שהרי משעת כתיבה נמי אית ליה קלא: **אין לו פירות.** וכי טרפה מזמן כתיבה בדין טרפה:

אונס קנס ופתוי. קנס הוא מוציא שם רע ומשום דלית ביה אלא קנס קרי ליה קנס אבל באונס יש בו בושת ופגם: **מה מעשה בית דין נכתב ביום כו'.** דמשעת פסק דין איכא קלא כמו בשטר דאמרינן בכל דוכתא כשעמד בדין דגבי ממשעבדי:

אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה. יש מקומות שהוגבין לכתוב הכתובה בע"ש ולחותמה במוצאי שבת ואין נכון לעשות כן משום תוספת דלמא לית ליה קלא [ד] ומיהו היכא דקנו מיניה [ה] ליכא למיחש מידי [ו] דאמרינן בב"ב (דף קעב.) אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה כתובו יומא דאקניתו ביה: **אבל** עסוקין באותו ענין כשר. דלית ליה קלא כאילו חתמו כיון שהם מזומנים לחתום כדפרישית לעיל:

כד א טור שו"ע אה"ע סי' קכו סעיף ד:

כה ב מיי' פי"ח מהל' גירושין הלכה יט סמג עשין ד טוש"ע אה"ע סימן יג סעיף ג:

כו ג מיי' פ"ט מהלכות שמטה הלכה יג סמג לאוין רעג טוש"ע מ"מ סי' מז סעיף ח (אה"ע סי' קא סעי' ג):

כז ד מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף טז:

כח ה מיי' פכ"ג מהל' מלוה הלכה ג סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סימן מג סעיף טז:

פסקי רי"ד (המשך)

אמר פגמה אע"פ שלא זקפה זקפה אע"פ שלא פגמה ומאימתי נזקפי' במלוה משעת העמדה בדין [ד] על כתובה לא קיימא לגובינא מיד אלא למזונות והלכך כל זמן שנזונות ואינה תובעת כתובה לא קרינא בה לא יגוש ורב סבר משתפגום תפרע מקצתה והשאר תתבעם בדין אז קרינן בה לא יגוש ומשמטת אבל בפגימה לחוד לא. שי"ל לא בעיא למיגבי שארא השתא אלא מזונות היא רוצה כרבנן דאמרי בפ' אלמנה ניזונית (כתובות צז:) שאע"פ שנפרעה קצת מכתובתה עדיין יש לה מזונות הלכך אם לא תתבעם בדין על השאר לא קרינא ביה לא יגוש ואם לא פגמה אע"פ שתבעתם בדין אינה משמטת עדיין דשמא נתפשרו ולא תגבה עכשיו כתובתה ותהיה ניזונית מהן מ"ה בעי תרוייהו פגימה וזקיפה ושמואל **סבר בין פגימה בלחוד בין בזקיפה בלחוד** גליא דעתה דבעיא לגבות כתובתה וקרינא ביה לא יגוש ומשמטת **ותניא כוותיה דרב ותניא כוותיה דשמואל** וכיון דתניא בתרוייהו הדרינן לכלל דרב ושמואל הלכה כשמואל בדיני: **אמר שמואל כתובה כמעשה ב"ד דמיא מה מעשה ב"ד נכתבים ביום ונחתמים בלילה אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה.** פי' הכתובה תנאי ב"ד היא ואע"ג דלא כתב לה כתובה (ככתובתה) [ככתב] דמיא דכל מעשה ב"ד אעפ"י שקדמה כתיבה לחתימה אין בכך כלום דחיוביה משעת פסק דין בי"ד הוא ואע"ג דלא איחתים הלכך אין שם הקדמה ונכתבים ביום ונחתמים בלילה וכתובה נמי משעת כניסה לחופה [ב] חייב זוז בו מאתים שעבודא עליה ואע"ג דלא איחתם שטרא דהעיקר זמן [השעבוד] כניסתה לחופה הוא ואם תקדים כתיבה לחתימה אין בכך כלום וה"ה נמי לשטרי אקנייתא שנכתב ביום ונחתמים בלילה מפני שאין שעבודם תלוי בחתימת העדים אלא משעת הקנין שאם הקנה ראובן נכסיו לשמעון ע"י סורר בניסן ולא נכתב השטר עד אייר מניסן קנה שמעון הנכסים ואם מכרן ראובן ללוי קודם שיגיע שטר ליד שמעון אין מכירתו מכירה שאין קנין הנכסים תלוי בהגעת השטר ליד שמעון אלא משעת קנין הסודר קנאם והשטר אינו אלא לראיה בעלמא וזמן השטר לאו מאייר כתבי' אלא מניסן הלכך אם קדמה כתיבתו לחתימה אין בכך כלום שהרי מניסן צריך לכתוב. והאי דתנן כל השטרות שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין לא מיירי אלא באותן השטרות שאין בהן קנין שיעיקר קיימם תלוי בחתימתן כגון שטר מכר או שטר מתנה שרוצה להקנות לו שדהו ע"י הגעת השטר ליד המקבל כדק"ל (קידושין כו.) דקרקע נקנית בשטר ואפש"י שאיחדה מסירת השטר ליד המקבל לזמן חתימתו אמרי' עדים בחתומיו זכין לו וכן נמי בשטרי הודאות והלוואות שאין בהן קנין שאע"פ שראו העדים ההלואה שהיתה בניסן או הודה בפניהם בניסן ואמר להם אתם עדי הוה לה מלוה על פה ולא טרפא מושעבדי ואם אמר לעדים תכתבו לי שטר למלוה וגם ראו ההלואה בעיניהם וזהם אחרו לכותבו עד אייר אין כותבים מניסן אלא מאייר שאין הנכסים משתעבדים לטרוף הלקוחות בדבור פיו או בנתינת המעות כ"א בחתימת העדים בשטר דמפקי ליה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה הועילו וכו' בין לענין זנות בין לענין פירות לטרפה: (ב) ד"ה גט ישן וכו' קודם לגנה כלומר שמא: (ג) ד"ה מאימתי תהא כתובה כשאר:

מוסף תוספות

א. וכיון שכן לאו מוקדם הוא וכדיין טרפא, הנ"מ היכא דיש בדעתו לגרשה מעתה, אבל. רשב"ם. ב. שלא גמר בדעתו לגרשה. רשב"ם. ג. שלא תטרוף לקוחות שלא כדין. רשב"ם. ד. היכי קטלינן מספק. תוס' הרא"ש. ה. דליכא למיחש לחיפוי. תוס' הרא"ש לעיל ח. ד"ה משום. ו. אין חוששין שמא נתייחד עמה. רשב"ם. ז. והדין נותן דמנה מאתים כיון שהקול יוצא שנכתבה כתובה הכל יודעין אם בתולה היא שכתובתה מאתים ואם אלמנה היא שכתובתה מנה, אבל תוספת, עדים הוא דמפקי קלא בסך הכתובה, דיש כתובתה מרובה ויש כתובתה מועטת. רשב"ם. ח. בשעת כתיבה. רשב"ם. ט. דמשעת קנין שיעבד נפשיה. רשב"ם. (ו)קנין קלא אית לי'. פי' הר"ן.

פסקי רי"ד

גיטה ותגבנה: א"ל **רבינא לרבא כתביה ואותביה בכיסיה דאי מיפייסה ניפייס מאי.** פי' כתבו וחתמו ליתנו לה ואחר לתתו לה שמא תתפייס עמו מן הקטטות שביניהן ולא נתפייסו ונתנו לה ואינה מגורשת אלא משעה שיתננו לה מה הועילו **חכמים בתקנתם.** פי' לר' יוחנן מקשה דאמר משום בת אחותו דאי לר"ל האמר דמשעת החתימה יש לה פירות ואע"פ שאיחר נתינת הגט דעדיי בחותמיו זכין לו: **אמר ליה לא מקדם [אינש] פורענותא לנפשיה.** פי' אין לחוש לכך שאין אדם מקדים לכתוב גט שפורענות הוא לו ואינו כותבו אלא בשעה שרוצה ליתנו: **א"ל רבינא לרב אשי גיטין הבאים ממדינת הים דמיכתבי בניסן ולא מטו עד תשרי מה הועילו חכמים בתקנתם: א"ל הנהו קלא אית להו.** פי' ובעיא לאתויי עדים אימתי מטא גיטה לידה: **איתמר מאימתי מונין לגט.** פי' ג' חדשים שהיא צריכה להמתין עד שלא תנשא **רב** אמר **משעת נתינה ושמואל** אמר **משעת כתיבה** פי' שמשעת כתיבתו אין לו להתיחד עמה והוו גט ישן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה ואמרו חכמים אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן וגזרה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה שמא התעבר בין כתיבתו לנתינתו ולאחר זמן יאמרו הגט קודם וזבנות נתעברה וכיון שאין מתגרשת בגט ישן לא חיישינן שמא בא עליה והלכך מונין משעת כתיבה (וכ"כ חייש שמא בא עליה ואינו חושש לגרשה בו דהא אמרי' אם נתגרשה בו תנשא לכתחלה): **תניא כותיה דרב השולח גט לאשתו ונשתהה שליח בדרך ג' חדשים משהגיע גט לידה צריכה להמתין ג' חדשים ולגט ישן אין חוששים שהרי לא נתייחד עמה.** בגט שנכתב זה כמה ימים אע"פ שהוא אומר לא נתיחדתי עמה אין מניחים אותו לגרש בו דחיישינן שמא נתייחד עמה: **תניא כותיה דשמואל המשליש גט לאשתו ואמר לו אל תתנו לה אלא לאחר ג' חדשים** פי' הוא הלך לדרכו משנתנו לה מותרת לתנשא מיד ולגט ישן אין חוששים שהרי לא נתיחד עמה: **רב כהנא ורב אשי עבדי משעת נתינה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי משעת כתיבה והלכתא משעת כתיבה. איתמר מאימתי כתובה משמטת רב אמר משתפגום ותזקוף ושמואל**

ז) נראה דל"ל פי' כתובה לא קיימא וכו'. ח) אולי ל"ל משעת כניסה לחופה נמתיי ליתן לה מתמיס זוז וחייל שעבודא עליה כו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות